

by nezužítkoval své pracovní síly. Tudiž o nedostatku aktivní legitimace na straně žalobcově nemůže býti řeči. Ale i žalovaný může býti k tomuto sporu pasivně legitimován. Dle zjištění prvního soudu, od něhož se odvolací soud uchýlil, žalovaný vyhrožoval, že všechny vyháže, čímž pohнул žalobce a jeho hudebníky, kteří se chtěli vyvarovati rvačce, k odchodu; na to žalovaný sám vybíral vstupné. Tím by za dalších skutkových předpokladů, o nichž dále bude řeč, zasáhl žalovaný protiprávně do žalobcových práv a zmařil by žalobci, aby nezužítkoval práce své i práce hudebníků, které na svůj účet zjednal a zajisté by tu šlo o nedovolený čin po rozumu §§ 1294 a násl. obč. zák. Spolupachatelství třetích osob by bylo pak posuzováti dle §§ 1301 a 1302 obč. zák. Avšak nižší soudové nezjistili všechny okolnosti v tomto směru závažné, vycházejíce z mylného názoru, že rozhodno jest jen, komu dal starosta svolení k pořádání taneční zábavy a provozování hudby. Avšak úkon starosty v tomto směru jest úkonem místní policie, jímž ještě nejsou založeny soukromoprávní poměry, pro soud rozhodné. V tomto směru jest rozhodna otázka, komu sál na onen den osobou k zadání sálu oprávněnou byl vskutku propůjčen. Teprve tehdy byla by vyhrůžka žalovaného nedovoleným činem dle XXX. hlavy obč. zák., měli-li žalobce nebo pořadatelé, kteří ho zjednali, onu místnost na onen den propůjčenou od osoby, k tomu oprávněné. To zjištěno není, ač se této otázky dotkla celá řada svědků a ač žalobce výslovně nabídl důkaz o tom, že hostinský zadal sál na ten den jeho skupině. Dále není zjištěno, zda vlastník hostince jako osoba soukromoprávní nebo hostinský měl právo, místnost onu zadávati.

Čís. 3492.

Splniště v Těšíně. Bylo-li splniště pohledávky před převratem umluveno v Těšíně na prospěch peněžního ústavu, jehož sídlo jest nyní po rozdělení Těšína v Polském Těšíně, jest splništěm Polský Těšín, třebas pohledávka jest zajištěna na domě v Českém Těšíně.

Tuzemským soudům nepřísluší sice rozhodovati o tom, zda cizozemský soud byl oprávněn přijati složení k soudu, ovšem ale mohou rozhodovati o tom, zda složením peněz u cizozemského soudu zaniklo zástavní právo na tuzemské nemovitosti.

Není závady, by cizozemské soukromé podniky nebyly žalovány na tuzemském soudě.

Zákaz polských úřadů, by jeho příslušník nepřijímal plnění v polských markách od československého příslušníka, neobmezuje právo tuzemského věřitele, zaplatiti v polských markách.

Výklad polského zákona ze dne 15. ledna 1920 čís. 26 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 12. února 1924, Rv II 686/23.)

Na domě žalobkyně ve V., ležícím v části Těšínska, případnuvší republice Československé, bylo vloženo zástavní právo pro pohledávku

žalované městské spořitelny v Těšíně. Dle dluhopisu z roku 1909 bylo umluveno splnění dluhu v Těšíně. Když se dluh stal roku 1922 splatným, nabídla žalobkyně žalované zaplacení dluhu v polských markách a, když žalovaná přijetí placení v polské měně odmítla, požadujíc plnění v Kč, složila žalobkyně dluh v polských markách u okresního soudu v Polském Těšíně a domáhala se na žalované svolení k výmazu zástavního práva. Procesní soud první stolice uznal dle žaloby. **Důvody:** Že nedoplatek pohledávek, o jichž výmaz běží, jest složiti v korunách československých, nelze odůvodniti ani ustanovením zákona, ani obsahem dlužních úpisů. Výslovně se v nich praví, že splněním jest Těšín, a, ježto žalovaná má sídlo v Polském Těšíně, nezaživši, jak všeobecně známo, odbočky v Českém Těšíně, dlužno za to míti, že plniti jest v polské měně (§ 905 obč. zák.). Tomuto požadavku vyhověla žalobkyně úplně, složivši k soudu dluhovaný peníz v polských markách. Žalovaná odvolává se na výnosy zemské správní komise pro polskou část Těšínska, dle nichž jest zapovězeno peněžním ústavům na polském Těšínsku přijímati placení v polských markách od hypotekárních dlužníků na československém Těšínsku. K tomu dlužno podotknouti, že výnosy ty nemají právní platnosti v Československé republice, ve které nebyl dosud vydán zákon ani nařízení, upravující navzájem měnový poměr hypotekárních pohledávek polských příslušníků proti příslušníkům československým a naopak. Ježto žalovaná strana proti výši složené částky v polských markách neučinila námitek pro ten případ, bylo-li by lze žalobkyni platiti v markách polských, musel soud míti za to, že částka žalobkyni složená, odpovídá stavu dluhu žalobkyně. Dle ustanovení §u 1426 (1425 obč. zák.) jest žalovaná strana povinna, uděliti svolení k výmazu zástavních práv pro pohledávky, v její prospěch na nemovitostech žalobkyně vážnoucích. **O d v o l a c í s o u d** rozsudek potvrdil. **Důvody:** Napadený rozsudek je ospravedlněn důvody k němu připojenými, se zákonem a s věcí se srovnávajícími. Odvolatelka odkazuje se na tyto důvody, jež nebyly nikterak vyvráceny vývody odvolacího spisu. Dle obsahu dlužních úpisů jest splněním Těšín a, ježto Městská spořitelna v Těšíně má sídlo v Polském Těšíně — Polský Těšín. V Polském Těšíně jsou Polské marky zákonným platidlem a odpovídá 70 polských marek 100 starým rakouským korunám. Poněvadž žalující podle ustanovení §u 1425 obč. zák. složila celý dlužný peníz u okresního soudu v Polském Těšíně, je žalobní žádost na výmaz práva zástavního odůvodněnou. Odvolací soud sdílí názor prvního soudu, že výměry zemské správní komise pro polskou část Těšínska, dle nichž je zapovězeno peněžním ústavům na polském Těšínsku přijímati placení v markách polských od dlužníků hypotekárních na československém Těšínsku, nemají právní platnosti v Československé republice. Správným jest, že likvidace jmění Městské spořitelny v Těšíně za příčinou rozdělení Těšínska a úprava dotyčných poměrů peněžních se dosud nestala a že není vyloučeno, že tím spořitelna utrpí škodu. Tato úvaha nemá však vlivu na rozhodnutí tohoto sporu a soud musí pro nedostatek platných předpisů v tom směru spor tak rozhodnouti, jak to odpovídá zákonu a stavu věci.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolání nelze částečně upřítí oprávnění, pokud uplatňuje dovolací důvody čís. 2 a 4 Šu 503 c. ř. s. Dovolací soud sdílí ovšem právní názor nižších soudů, že splništěm v tomto případě jest Polský Těšín, a že žalovaná proto dle Šu 905 obč. zák. nemá nároku na zaplacení sporné pohledávky v československých korunách. K důvodům nižších soudů se podotýká, že rozdělením města Těšína nebyla a nemohla býti zrušena úmluva stran o splništi a že pro závazek žalobkyně a pro právo žalované, vyplývající z dlužních úpisů ze dne 7. června 1887, ze dne 30. září 1895 a ze dne 14. února 1909, které v době rozdělení města ještě existovalo, stal se splništěm pro obě strany Polský Těšín, kde má své sídlo žalovaná spořitelna, v jejíž prospěch v prvé řadě toto splniště bylo umluveno. Co do splniště nenastala změna zajištěním pohledávek na nemovitosti, nacházející se nyní v území Československého státu, neboť zajištěním pohledávky ničeho na ní se nemění, nýbrž pohledávka se jenom upevňuje (§§ 1342, 1368 a 1369 obč. zák.), což vysvitne zejména tenkrát, když nastane případ, že věřitel nebyl uspokojen z nejvyššího podání a má i nadále nárok, ovšem nyní nekrytý zástavou, vůči osobnímu dlužníku. Dovolací soud rovněž souhlasí s právním stanoviskem nižších soudů, že nelze zamítnouti žalobu proto, že, jak tvrdí dovolatelka, procesní soud nebyl oprávněn, rozhodnouti o tom, zda bylo složení 10.000 polských marek na okresním soudě v Polském Těšíně oprávněno čili nic. Dovolatelka přehlíží, že splništěm jest Polský Těšín a že dlužnice mohla dostáti své smluvní povinnosti jen tím, že složila peníze na soudě, kde žalovaná spořitelna má své sídlo, a přehlíží dále, že tuzemským soudům nepřísluší rozhodovati o tom, zdali cizozemský soud v Polském Těšíně byl oprávněn, přijmouti uvedenou částku, nýbrž pouze o tom, zda zaniklo tímto složením sporného peníze u okresního soudu v Polském Těšíně, tudíž u soudu, v jehož obvodu jest smluvní splniště, zástavní právo, váznoucí na tuzemské nemovitosti čili nic. Dovolatelka poukazuje — — ovšem bez bližšího označení — — na rozhodnutí nejvyššího soudu, že cizozemské soukromé podniky nesmějí prý býti žalovány u tuzemských soudů, nesvolí-li k tomu výslovně nebo není-li to prohlášeno za přípustno mezinárodními smlouvami. Dovolatelce tane snad na mysli zdejší rozhodnutí ze dne 16. ledna 1923, R I 1360/22 čís. sb. Dr. Vážný 2162, které však mluví jen o cizích státech, jež provozují v tuzemsku soukromé podniky, nikoli o městských spořitelnách a podobných ústavech. Odvolací soud má konečně pravdu i v tom, že nelze hleděti k námitce žalované spořitelny, že jí polskými správními úřady bylo prý zakázáno, přijímati v polských markách od československých dlužníků zaplacení pohledávek, znějících na staré rakouské koruny a váznoucích na nemovitostech v československém Těšínsku. Tento zákaz má význam pouze pro žalovanou a nemůže nikterak býti na újmu československému občanu, který má zaplatiti ve smluve-

ném splništi a v měně zde platné, t. j. v polských markách, pohledávku vypovězenou mu žalovanou, cizozemskou spořitelnou. Rozsudkem tuzemského soudu, jenž po případě bude vydán ve prospěch žalobkyně, žalovaná nebude nucena, peníze skutečně přijati a svoliti k výmazu zástavního práva. Vzhledem k ustanovení pátého odstavce §u 350 ex. ř. tento rozsudek v Polsku ani nebude vykonán a žalované jest na vůli ponecháno, zaplacení v polských markách přijmouti nebo nepřijmouti. Zákazu jí tvrzenému jest podrobena pouze ona, nikoliv tuzemský občan, do jehož práv a zájmů cizozemská vláda nemůže a nesmí zasáhnouti. Nesprávným jest odůvodnění odvolacího soudu pouze co do přepočítávacího klíče 100 : 70. Žalovaná v prvé stolici ovšem nenamítala, že 10.000 polských marek neodpovídá hodnotě její pohledávky 6.800 starých rakouských korun s 6%ními úroky od 1. července 1920. Než přes to žalovaná dle názoru dovolacího soudu nepozbyla práva, namítati, že přepočítací klíč (100 starých rakouských korun = 70 polským markám) nevztahuje se na tento případ a že odvolací soud polský zákon ze dne 15. ledna 1920, čís. 26 sb. z. a n. nesprávně vyložil. Ustanovení cizozemského práva zjišťují se ovšem způsobem, uvedeným v §u 271 c. ř. s., než výtky, že cizozemské předpisy, takto zjištěné, nebyly správně vyloženy, netýká se skutkového zjištění, nýbrž právního posouzení věci. Nelze se proto obejít bez zjištění slovného znění polských předpisů, při rozhodování o námitce žalované, že uvedený polský zákon, jehož cílem a úkolem bylo prý pouze okamžité odstranění starých rakouských korun z peněžního oběhu, neupravil oněch výměnných kursů, jichž úpravu předpokládá prý polský zákon ze dne 9. května 1919, čís. 296 sb. z. a n. a že trestní sankce čl. 4 zákona ze dne 15. ledna 1920 má na zřeteli pouze zákaz mechanického přepočítávání korun na polské marky v jiném poměru než 70 : 100, že však sankce tato netýká se zásad, vyslovených v §§ 988, 989 i 1413 obč. zák. a v čl. 1 zákona ze dne 9. května 1919, čís. 296 sb. z. a n. V tomto bodu nelze se dále obejít bez zjištění, jakým způsobem postupují polské soudy vůči československým státním občanům, již domáhají se zaplacení svých pohledávek, váznoucích na nemovitostech na Polském Těšínsku, které znějí na staré rakouské koruny.

Čís. 3493.

Bylo-li výživné, stanovené původně rozsudkem, po té upraveno v řízení nesporném, jest i další úpravu provést v řízení nesporném.

(Rozh. ze dne 13. února 1924, R I 85/24.)

Nemanželský otec byl původně uznán povinným platiti dítěti výživné rozsudkem ze dne 28. června 1918. Pravoplatným usnesením ze dne 23. září 1920 bylo výživné zvýšeno. Opětnému návrhu na zvýšení výživného v řízení nesporném bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o